

במתנה

דפיו זהב

על מה שבזר זכשיו.

הרבנית ימימה מזרחי

בעריכת יקרת פרידמן

גיליון 238

פרשת עקב ✦ כ"א באב ה'תשע"ט (8/2019)

לא על הלחם לבדו

וְכָל זֶה אֵינְנו שׁוֹה,⁷ אם את לא יודעת לתרגם את זה לדיבורים עדינים. קוראים לזה בהפטרה של השבוע **"וַיִּשֶׂם מִדְּבָרָה כְּעֵדֶן"**.⁸ אפשר להפוך את הזמן הזה לדיבורים-דיבורים ואין דיבור אלא לשון קושי.⁹ כשמביטים לאחור אפשר לומר "תתביישו לכם כפויי טובה, איך אתם מתנהגים" ואפשר פשוט לצבוע את זה לגן עדן מופלא.

הקב"ה אומר להם: "זכור ואל תשכח. **וְזָכַרְתָּ - שְׂמֵלֶתְךָ לֹא בָלְתָה מֵעַלְיָךְ. רַגְלְךָ לֹא בָצָקָה זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה**".¹⁰

"רגע, בטח שלא נשכח. זה קורה עכשיו ומה אתה מפנה אותי לאיזשהו זיכרון? זה עכשיו, אונליין. עכשיו אנחנו במדבר. אנחנו רואים את זה בכל רגע!"

אבל זה כאילו לא קיים אם לא הוספתם לזה את **מוֹצָא פִּי ה',** את הדיבור הזה.

אתמול ממש הכרתי את האיש שלי לעשות את זה ביחד: "ילדים, תסתכלו. תראו איך נסענו רחוק. איך אנחנו רוצים שתשמחו. רוצים שזה ייצרב לכם בנשמה, כל ההשקעה הזו והאהבה הזו. שלא יהיה מובן מאליו. אנחנו רוצים שזה יהפוך לזיכרון יקר. שהחופש הגדול יהיה חפץ-מעבר. זה יהיה הדובי שתיקחו אתכם לשנה החדשה ותחבקו אותו חזק, כשזה כבר לא יהיה. כי אחרת, כל זה כלא-היה".

כבוד לכל פירור - ולא "כי זה לחם". הבעל שם טוב הקדוש כותב בספרו כך "כתר שם טוב" למילים **"כִּי לֹא עַל הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ יַחְיֶה הָאָדָם"**. זאת אומרת, אדם יכול לחיות רק על לחם אבל

אז כולם נחשפו לשערווייה התורנית, החֶלָּה הזו שתפחה מעבר לכל המממדים. שרה נתניהו בביקור דיפלומטי קיבלה פירור לחם, ממש כמו שרה אימנו, כשבא מלכיצדק מלך שלם לקדם את פניה בלחם וביין.¹ מעניין מה הם עשו אז.

ממה היה הזעזוע התורן? זה לא מהלחם, זה לא. זה מה שמנסה פרשת "עקב" לומר. **כִּי לֹא עַל הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ, כִּי עַל כָּל מוֹצָא פִּי ה' יַחְיֶה הָאָדָם**.² את מבינה שבכל חתיכת לחם שאני מגיש לך, מצויה מחווה עצומה של רצון לקשר, של רצון להכרה?

והאוכל בפרשת עקב תופס תפקיד כזה עצום; **וַיַּעֲנֶךָ וַיִּרְעַבְךָ וַיֹּאכְלֶךָ אֶת הַמֶּן,**³ **וְאָכַלְתָּ אֶת-שֶׁלֶל אִיבֶיךָ...**⁴ האוכל הוא לא "אוכל". האוכל הוא **מֶן**, הוא ברכת "הזן"⁵ שהחויב לברך אותה הוא החיוב היחיד לברכות שמופיע בתורה: **וְאָכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ**.⁶

פרשת "עקב" בעיני היא מופלאה. הורים, נתתם הכל בחופש הגדול הזה. השקעתם זמן, סבלנות, כסף ובעיקר, אסטרטגיית חשיבה ("מה נעשה איתם היום? איך נשמח אותם?")

© ירושלים, תשע"ט (2019) כל הזכויות שמורות לרבנית ימימה מזרחי וליקרת פרידמן, "פרשה ואשה".

"מה בפרשה" - על פי אתר "גלים". בצוות העריכה: הדסה סאסי.

¹ בפרפראזה על בראשית י"ד, יח: "וּמִלְכֵי צָדֵק מָלְךְ שָׁלֵם הוֹצִיא לָחֶם וַיִּין וְהוּא כְהֵן לְאֵל עֲלִיוֹן".

² דברים ח', ג.

³ שם.

⁴ דברים כ', יד.

⁵ תלמוד בבלי, ברכות מח, ע"ב: "אמר רב נחמן: משה תקן לישראל 'ברכת הזן' בשעה שירד להם מן [...] תנו רבנן: מניין לברכת המזון מן התורה?

שנאמר: **וְאָכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ** - זו 'ברכת הזן'."

⁶ דברים ח', י.

⁷ בפרפראזה על אסתר ה', יג: "וְכָל זֶה אֵינְנו שׁוֹה לִי בְּכָל עֵת אֲשֶׁר אֲנִי רֹאֶה אֶת מַרְדֵּכָי הַיְּהוּדִי יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ".

⁸ ישעיהו נ"א, יג.

⁹ תלמוד בבלי, מכות יא, ע"א: "למימרא דכל 'דיבור' לשון קשה".

¹⁰ דברים ח', ד.

עם עצמו. הוא הוסיף לנו, למשפחה, כל כך הרבה איונים. אלה דברים שהם שלנו, שישארו איתנו לתמיד. זה כל כך מעט, 19 שנה, אבל זה גם המון".

בעצם, זו פרשת עקב. מונולוג כזה של "תראו עכשיו. תזכרו עכשיו. מה אני עושה עבורכם ורק מאהבה". ובלי הדיבור הזה, זה היה נעלם כלא היה.

לא סתם הקב"ה נתן לנו השנה בחירות. זו ממש שנת בחירות והפה נפתח ונפתח ונפתח... ה' אומר: "לפי מה שתגידו, כך יראה התפריט. אני לא מגיש תפריט ואומר 'תאכלו'. אני אומר: 'תפריטו בפה ואז תאכלו'".

יצא לי השבוע להיות במקום שדלקה בו הטלוויזיה 24/7 ומה ראיתי שם - כמה השחתה של אוכל בתוכניות מזון. כמה אוכל לפח, כמה! ופתאום השני-פירוים האלה שנשמטו לשרה נתניהו מהאצבעות הפכו לאיזושהי תקרית בינלאומית. אתם רואים שהאוכל הוא אמצעי. אמצעי לאהבה ולהבדיל, אמצעי לניגוח. בכל מקרה הוא לא מטרה. וצריך לתת לו כבוד, המון-המון כבוד, כי מישוהו השקיע בו. מישוהו אהב לכם, כפשוטכם.¹⁶

ה-אדם, שזו הנשמה,¹¹ חייבת לחיות מזיכרונות. מזיכרונות של אהבה שייצרבו בגוף ובנפש. אדם צובר זיכרונות כמו נמלים בחודשי הקיץ.¹²

וישם מדברה כעדן, והיית כגן רוח.¹³ תרונו נחת!

יש "לשתות" ויש "לרוות".
יש "לאכול" ויש "לשבוע".

"רוויה" זה לחשוב 'מי נתן לי עכשיו. למה הוא נתן לי עכשיו'. אל תתנו לחוויה לעבור מבלי לדבר אותה. סכמו את החופש הזה, הוא ילווה אותם עד לעקבים, עד לקצה הזמן.

והיה - עקב.¹⁴ אין 'והיה' אלא לשון שמחה¹⁵ - למה? כי "היה" פירושו "מה שהיה - היה. ועבר". ומגיעה ו"ו" ההיפוך ואומרת: אפשר להפוך את זה גם לעתיד. לקחת את כל החוויה המהממת הזו ולצעוד איתה קדימה. סכמו את החיים עכשיו.

אחד הקטעים שקראתי לנשים השבוע היה באמת מונולוג נדיר מאד של רחלי שורק, אמא של דביר שורק הי"ד, כששואלת אותה עיתונאית ידיעות אחרונות: "את מרגישה שאת מסוגלת לדבר עם הקב"ה? יש בך כעס?"

והיא עונה:

"יכול להיות שעוד כמה ימים, כשדביר יחסר לי מאד, יהיה כעס. אבל הדיבור הפנימי הראשוני שלי היה דווקא אחר. אחד הדברים הראשונים שעלו לי כבר ביום חמישי בהיודע האסון הוא שלא מספיק אמרתי תודה לקב"ה. אני לא חושבת, חלילה, שבגלל זה קרה האסון, אבל ביומיום שלנו, אנחנו הרבה פעמים מתחבשים בכל מיני דברים קטנים, ולא רואים את הטוב הכולל. לא מספיק ידעתי להעריך את הטוב, להודות סתם ככה, בשגרת היומיום, על כל הטוב שמקיף אותנו.

ביום של ההלוויה שאלתי את עצמי: עם כל הצער והכאב שיש אצלי בלב עכשיו ושעוד אורב לי בהמשך, אולי עדיף שלא היה בכלל דביר? ואז היה נחסך לי כל הכאב והצער? ידעתי מיד שהתשובה היא לא. דביר לימד אותי כל כך הרבה. הוא היה כל כך מיוחד בנחת שלו (ואלה המילים שלקחתי מכאן. י.מ.), בשמחה של הכאן והעכשיו שלו, בקבלה של עצמו. הוא לא נלחם

¹¹ רבי ישראל בעל שם טוב, "כתר שם טוב", א', קנט: "כי הגוף נקרא 'בשר אדם' והנשמה נקרא 'האדם'".

¹² בפרפראזה על "אדם צובר זכרונות", מילים: יונה וולך, לחן: שמעון גלבץ.

¹³ ישעיהו נח, יא: "וְנָתַח ה' תְּמִיד וְהִשְׁבִּיעַ בְּצִחְצִיחוֹת נִפְשָׁה וְעֲצָמָיִךְ יִתְלַיֵּץ וְהָיִיתָ כְּגֵן רִנָּה וְכַמּוֹצֵא מִים אֲשֶׁר לֹא יִכָּזְבוּ מִמֶּינִי".

¹⁴ דברים ז', יב.

¹⁵ מדרש בראשית רבה מ"ב, ג: "אתא רבי שמואל בר נחמן ועבד פלגא: בכלל מקום, שנאמר 'ויהי משמש צרה', 'והיה' שמחה".

מתנה בלעדית בכל רכישה!

* לדוגמאות מתוך היומן וטופס הזמנה קל ומאובטח -

כאן << <https://parasha.org/yoman2019>

לרכישות קבוצתיות כתבו אלינו info@parasha.org

וגם בטלפון 077-8066747 בין 9:00-15:00

מחכות אתכן בהתרגשות, ציפייה ואהבה!

¹⁶ בפרפראזה על "אישה", מילים: עידית חמבוביץ'. לחן: מתי כספי. "מישהו אהב לה, כפשוטה".

שלום מהבית, מעצמם, מאזורים של שליטה, והם יהיו איתם שם, כשהכל יהיה חדש ולא מוכר".¹⁸

זה מרגש אותי מאוד.

גם הצרחות שצרכתם עליהם בחופש. איך כתוב בפרשה - **פִּי כְּאִשׁוֹ יִיטֵר אֵישׁ אֶת בְּנוֹ, ה' אֶלְקֵיךָ מִיִּסְרָךְ.**¹⁹ אפילו ה' גוער פעם ביום, יש לו הנהגה כזו, **וְאֵל-זַעַם בְּכָל יוֹם.**²⁰ **כְּאִשׁוֹ מִיִּסְרָךְ - מִיִּשְׁרָ אֵישׁ אֶת בְּנוֹ.** זה לגמרי לא נורא, לגעור מדי פעם.

אבל הכי מרגשת אותי ההבנה, שביהדות אין "הפרדה", יש "פרידה". ו"פרידה" זה תמיד כדי להיפגש שוב בכל כך הרבה אהבה.

כמה טחנו השבוע את נושא ההפרדה. ואני, בנימה פרימיטיבית שלא העזתי לבטא בשום מקום בתקשורת כי ככה לא מדברים, רוצה לומר שכשאנחנו שמות הפרדה, אנחנו בעצם שומרות על האיש שלנו. אנחנו רוצות שיביט רק בנו. אנחנו עושים הפרדות כדי להיפגש.

אנחנו עושים הפרדות גם באיפונים, ושמים מחיצות באיפונים, וסינון, כדי שלא ייעלמו לנו שם. אנחנו מפרידים כדי להיפגש. רק כך אפשר לשמור על המפגש. אפשר לשמור על המשפחה ועל האיש שלנו. **הַשְׁמֹר לָךְ פֶּן תִּשְׁכַּח.**²¹ אומר הקב"ה, כי אם את עכשיו כל כך לידי, אז יש מצב שתשכחו ממני. אני חייב לברוא בך געגוע. עכשיו, למה שיש בך.

כמה פעמים נשים אומרות לי: "ימימה, איך יכול להיות? אני כזו יפה, כזו מוכשרת, כזו חכמה, איך הוא לא מביט בי?" כי הוא כל היום לידך אז את שכּיחה, אז את שכּוּחה לפעמים. ובאה פרשת עקב ואומרת: "בואו נשיר את השיר הפשוט של הלחם".²² היא מלמדת את הברכה. "ברכה" זו מחיצה. לפני שאני נפגשת עם האוכל, אני מביטה בו מרחוק ואומרת: "רגע, משיהו עבד על זה. משיהו בא לקדם את פני באכילה הזו. אני מברכת על זה בפה, אני לועסת את זה, אני בולעת את זה ועכשיו אני מסתובבת בעולם עם המון פירורי אהבה בתוך הלב שלי ובתוך הגוף שלי".

הכל זה הפה.

תש"פ - תהא שנת פ"א, תהא שנת פה. הלוואי שבפה שלנו נבטא את כל הטוב ובעצם, האות פ"א מייצגת את כל הפתיחות שבעולם: פיוס, פריחה, פוריות, פעולה, פיענוח, פיצוי. זו האות פ"א. יש לה פה. אנחנו תמיד לומדות שפה זה

בקרב מסתיים החופש ואת מרגישה שלא החזקת כלום ביד, שום דבר. ופתאום בן אדם צריך לומר: "עשיתי, עשיתי, עשיתי". שבו יחד, את תשבי ותגיד: "עשיתי, עשיתי, עשיתי, עשיתי". והוא ישמע אותך ויתפעל וזה יותר מ"סליחה סליחה, לא ידעתי". ואת תשבי ותתפעלי ותגיד: לו: "וואי. לא ידעתי". אנחנו עושות ומגישות מְנַחָה ולא תמיד מדברות. וזה חשוב. בן אדם צריך הכרה, צריך ברכה. אפילו כשזה נורא ברור שהיא ישנה. אחרת כל ההשקעה הולכת לשום מקום.

זה מדהים. כי הפילוסופיה של הברכה היא לא "וואו, כמה עשית בשבילי". פרשת עקב ה' מלמד ברכה אחרת לגמרי - "וואו, כמה עשיתי בשבילכם!" זה מקסים, זה לגיטימי, זה מותר. אל תחכו שיבינו מה מצבכם. "אבל באנו, הגשנו לה חלות, זו מחווה בינלאומית של אהבה" - נכון, אבל לא אמרתם מילה והיא לא אמורה לדעת מה מצופה ממנה במעמד כזה.

דברו על מה שעשיתם. זו כזו מצווה. זה משרה בבית כזו ברכה.

אני רוצה לסיים בקטע מתוך הספר "חיים שלי" של עינת נתן, שמדברת על משהו שאני קוראת לו בכל שנה "**תְּפִלָּה לְעֵנִי כִי יַעֲטֹף**"¹⁷; כשאת, אמא, עוטפת את ספרי הלימוד של הילדים, ששפתייך ידובבו תפילה לשלום הילד, תפילה לשלום הלימודים שלו. אל תשאירי את חוויית הקניות ועטיפת הספרים אילמת.

"ההכנות הטכניות לשנה החדשה הן הזדמנות מצוינת. אל תתפתו להזמין מראש את הספרים, לעטוף אותם חודשיים לפני, לרכוש דווקא ילקוט ממותג. שימו את ההעדפות שלכם בצד ובתמורה, תקבלו ילד שמתחיל להרגיש חלק מהסיפור. קצת בשליטה. בוחר, מתכונן, מנסה לדמיין איך זה יהיה שם עם הילקוט הזה שהוא הרגע בחר. עם המדבקה הזו על המחברת, שאולי הודבקה קצת באלכסון, אבל היי, זה אני הדבקתי. ועם האותיות של שמו, שייכתבו על כל ספר ומחברת.

בתהליך הזה אתם יכולים ללחוץ לספר החשבון: 'ספר חשבון, תשמור על שירה והיא תשמור עליך כשתלכו לבית הספר'. 'חוברת שפה, תקשיבי לי טוב, קיבלת את הילדה הכי שמחה בבית הספר. תודי שכשישבת על מדף הספרים בחנות, לא דמינית שתקבלי כזו ילדה חרוצה ושמחה'.

בעצם השיתוף הזה אנחנו מאפשרים להם וודאות. לחשוב ולחלוק את המחשבות שלהם בלי לחץ, ופתאום כל המחברות והעפרונות שהם הכניסו בידיים קטנות לקלמר הופכים להיות חפצי מעבר, דרישת

¹⁷ בפרפראזה על תהילים ק"ב, א: "תְּפִלָּה לְעֵנִי כִי יַעֲטֹף וְלִפְנֵי ה' יִשְׁפָּךְ שִׁיחוֹ".

¹⁸ עינת נתן, "חיים שלי".

¹⁹ דברים ח', ה.

²⁰ תהילים ז', יב.

²¹ דברים ד', ט.

²² בפרפראזה על "למדני את השיר הפשוט", מילים: רחל שפירא, לחן: רמי בר דוד.

כפול, כך מסביר הרש"ר הירש. פה יכול להעצים סיטואציה טובה פי כמה וכמה, פי שלושה, פי חמישה, פי תשעה.

והפה הזה הוא בעצם לבחור לראות את ה**מוצא-פי-ה'** בתוך הדבר, לזהות את הדיבור שלו.

מדהים שהלחם נקרא: "**מוצא פי ה'**" ולא: "הלחם שה' הכניס לפיך!" נשים מסתובבות מתוסכלות כל כך: "ראו כמה הכנסתי לכם לפה! לכיסים! לראש!" נכון אמא, אבל ממונולוגים מתוסכלים - כולם בורחים.

אמרי להם, אמא, מאין זה י-צ-א. מהלב שלך, מאהבתך, מהעובדה שענייך בהם **מִרְשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרֵית שָׁנָה**.²³ כך, יהפוך החופש הזה לא "קיץ שעבר", כי אם לחפץ מעבר, שאפשר למשש בשקט באולפנה, כשאת בוכה אל הכרית מגעגוע, בישיבה, כשאתה מרגיש אבוד, אתה לא "**לְבַדוֹ**", אתה על ה**לָחֶם**. הַלָּחֶם שהוציאו עבורך אמא ואבא מהלב.

בצוות העריכה: הדסה סאסי

²³ בפרפראזה על דברים י"א, יב: "אֲרֵץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ דָּרַשׁ אֹתָהּ תָּמִיד עֵינֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בְּהַ מִרְשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרֵית שָׁנָה".